

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 468_2-1906)

Originalt emne

Jorder

Jorder/Havelodder

Uddrag fra byrådsmødet den 28. februar 1907 - side 17

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 468_2-1906)

Fra Marselisborgudvalget forelaa følgende Indstilling:

"1 Henhold til Byraadets tidligere Beslutning bliver der at udleje af Marselisborg Markjorder 5472 Td. Land til Havelodder, nemlig af Ellemarken 40 1/4 Td. Land, mellem Skanderborgvejen og Trælastpladsen 1074 Td. Land samt ved Hans Brogesgade ca. 4 Tdr. Land, fra 1. Marts d. A. paa de hidtil værende Betingelser ifølge vedlagte af Forpagter Skov benyttede Lejekontrakt. - Prisen er vedtaget at være 1 Øre pr. kv Alen aarlig, dog saaledes, at Kommunen uden Vederlag udlægger Jord til Veje og bortskaffer de paa disse henlagte Sten fra Haverne.

Til Foreninger, som ønske at leje mindst 5 Tdr. Land, indrømmes en Moderation af 10 % imod, at saadanne Foreninger indbetale det samlede Beløb i Henhold til Kontrakterne.

Til Varetagelse af Kommunens Interesser, Udleje af Arealet, Inkassation af Pengene samt Tilsyn med hele Driften paa de udlejede Lodder og paa Frihaverne har Udvalget foreløbig ansat Urmager Carl Sørensen med en Løn af 500 Kr. aarlig.

Angaaende Frihaverne paa det afgravede Areal har man endnu ikke kunnet tage nogen endelig Bestemmelse, da Aflevering fra Havens Side endnu ikke er foregaaet".

Filtensborg meddelte, at Forpagteren tidligere havde udlejet disse Havelodder for 1 Øre pr.

kv Alen. Hvis Kommunen i Utide inddrog Lodderne, skulde Lejerne have Erstatning, dog gjaldt dette ikke for enkelte Lodder ved Hans Brogesgade, hvor Lejen kun var ½ Øre pr. kv Alen. Nu foreslog Udvalget, at Prisen overalt sættes til 1 Øre pr. kv Alen, mod at Kommunen borttog Sten og andet Affald fra Vejene, og at man indrømmede Foreninger, som lejede mindst 5 Tdr. Land en Rabat af 10 pCt. Paa denne Maade vilde man højst opnaa en Pris af 100 Kr. pr. Td. Land, hvad sikkert var billigere end Nord for Byen. Imidlertid havde det vist sig vanskeligt at faa dannet Foreninger, der eksisterede to, og et Par mindre var anmeldt; muligvis blev man nødt til at nedsætte Arealet for Udleje til Foreninger fra 5 til 3 Tdr. Land.

Paa Grund af Lejernes forøgede Antal ansaa man det for nødvendigt, at der ansattes en Mand til at forestaa Udleje og Inkassation samt til at føre Tilsyn, og Udvalget havde til denne Post udset Urmager Sørensen, der skulde lønnes med 500 Kr.

Simonsen fandt Delingen i Udleje til private og Udleje til Foreninger ret uheldig, men det kunde vel ikke for Tiden ordnes anderledes. Han havde haft Besøg af nogle Lejere, som repræsenterede en af de nye Foreninger, og de havde hævdet, at Lejen af Havejord paa Marselisborg var betydelig dyrere end Nord for Byen. hvor Lejen af en Td. Land kun udgjorde 65 Kr. Vel maatte det indrømmes, at Prisen blev noget billigere ved, at Byen anlagde Vejene, men det var ikke klart, hvem der skulde vedligeholde disse.

Et andet Spørgsmaal, der ogsaa trængte til Drøftelse, var, hvorledes man skulde skaffe Vand til Haverne. Tidligere havde man benyttet en gammel Mergelgrav, men den var vist ikke mere brugelig. Lejerne ønskede derfor Vand lagt derud samt et passende Antal Haner. Hvis man nu ikke vil udleje under 1 Øre pr. kv Alen, kunde man saa ikke imødekomme Lejerne ved at lægge Vand derud.

Samuelson kunde gøre en Del af Hr. Simonsens Udtalelser til sine. Alle Lejerne ventede at faa det langt bedre, da de nu skulde ind under Byen. Forpagteren, som de tidligere lejede af, tog 140 Kr. pr. Td. Land, medens han selv kun gav 35 Kr., saa Arbejderne havde haft Grund til at haabe nu at slippe noget billigere f. Eks. med ½ Øre pr. kv Alen. Til Hr. Simonsen vilde han sige, at Lægningen af en Vandledning derud vilde blive en meget dyr Historie, men han skulde spørge Stadsingeniøren.

Müller havde tidligere været med til for en Forening at leje 4 Tdr. Land Nord for Byen for 400 Kr.

Jakob Jensen var af den Mening, at en Vandledning vilde koste mere, end Lejen indbragte

i mange Aar. Hvis Forholdene gjorde det nødvendigt, at der lagdes Vand derud, saa var det en selvfølgelig Sag, at man imødekom Lejerne ved at anbringe nogle Haner, men lægge Vand derud for Havernes Skyld, maatte man ikke tænke paa. - Han vilde fraraade Nedsættelse af Prisen; naar Lejerne havde staaet sig ved at give 1 Øre, da de lejede af en privat Mand, kunde de ogsaa staa sig ved det nu, saa meget mere som Byen nu anlagde og vedligeholdte Vejene. Dette var en Forretning for Byen og burde være det, idet det kun var en lille Del af Arbejderne, man kunde skaffe Haver. Byen var iøvrigt billigere end de private Haveudlejere, Møller Weis forlangte saaledes 2½ Øre pr. kv Alen. Ej heller maatte man sammenligne Priserne ved Bortforpagtning af Markjord og Havejord, i sidste Tilfælde var der jo Tale om betydelig mindre Arealer.

Det forekom ham, at dette Forslag var meget hensynsfuld overfor Lejerne.

Nørgaard erindrede om, at man tidligere havde vedtaget at tage 1 Øre pr. kv Alen, og at denne Pris var opført i Budgettet.

Lottrup oplyste, at Markudvalget Nord for Byen fra gammel Tid havde udlejet et lille Areal ca. 6 Td. Land for 65 Kr. pr. Td. Land, at noget var udlejet for 100 Kr. pr. Td. Land, men at man ogsaa havde noget udlejet til 2 Øre pr.

kv Alen. den almindelige Pris var imidlertid 1 Øre pr. kv Alen; hvor der var meget vanskelig Jord tog man kun ½ Øre. Markudvalget og Marselisborgudvalget burde enes om en fælles Optræden; hvis man indførte fælles Betingelser for Udlejning af Havejord, vilde dette sikkert hjælpe en Del paa Havernes Udseende.

Mikael Johansen anbefalede at følge Udvalget, som han takkede for dets store og dygtige Arbejde, og han oplyste, at vort Vandværksvand formentlig var ubrugeligt til Vanding i Haven.

Mousten kunde ikke i Budgettet finde en bestemt Pris anført for Udlejning af Havejord.

Nørgaard oplyste, at Prisen 1 Øre var bestemt af Byraadet, og at Indtægten af Udlejningen i Budgettet var beregnet efter denne Pris.

Mousten syntes ikke, der var synderlig Mening i at forlange 140 Kr. pr. Td. Land, naar man kun kunde leje for et Aar ad Gangen, og man maatte ogsaa erindre, at Jorden kultiveredes ved at anvendes som Have.

Nørgaard vidste vel, at Jorden kultiveredes, men Fordelen var dog vist ret betydningsløs,

idet Gangene paa Kryds og tværs gennemskår Havejorden.

Jakob Jensen var enig med Hr. Lottrup i, at det vilde være heldigt, om Marselisborgudvalget og Markudvalget kunde arbejde i Overensstemmelse med hinanden. Efterhaanden vilde Priserne imidlertid blive ens over det hele, naar man da undtog de meget gamle Foreninger, idet man var enig om efterhaanden at inddrage den Jord, der var udlejet til Folk, der drev Fremleje med den.

Han vilde minde om, at man i sin Tid havde givet Forpagteren paa Marselisborg Lov til at holde Kolonihaver for at værne Markerne. Naar man talte om Forskellen paa almindelig Forpagtningsafgift og Haveafgift, maatte man ogsaa erindre, at inddrog man noget af Forpagterens Jord, fik han slet ingen Erstatning, hvorimod Havelejerne i visse Tilfælde kunde faa en Erstatning af indtil 600 pCt. Ogsaa af den Grund maatte Havejord betales dyrere end Markjord.

Nørgaard gjorde opmærksom paa, at naar Havelejerne ikke beholdt deres Jord i en længere Aarrække, var det deres egen Skyld, idet de sædvanligvis forlangte at faa Jorden saa tæt ved Byen som muligt.

Simonsen kunde indse, at det af flere Grunde ikke vilde være heldigt at lægge Vand derud, og at Prisen vel ogsaa var rimelig; han vilde derfor henstille, at man fulgte Udvalget.

Filttenborg var glad ved, at alle efterhaanden blev enige. I Virkeligheden var 1 Øre pr.

kv Alen en meget billig Leje, og Byen fik ikke engang 100 Kr. pr. Td. Land, altsaa ikke mere end almindelig Avlsbrugerpris.

Indstillingen vedtoges.